

Krav på transporter till Lantmännen

Information inför din leverans av spannmål med egen transport till Lantmännen

I detta informationsblad kan du läsa vad det innebär för dig och vad vi kräver innan du lastar din spannmål för leverans till någon av Lantmännens anläggningar eller direkt till Lantmännens kunder.

Bakgrund

För att varor ska hanteras i överensstämmelse med gällande lagstiftning och behålla konsumenternas förtroende har europeiska regler för god handelssed utarbetats (European Code of Good Trading Practice eller GTP). I dessa regler finns krav som ska uppfyllas vid transport av löst lastad spannmål. Särskild hänsyn behöver också tas vid transport av spannmål till kvarnar för att undvika allergener. Soja, lupin och senap är några identifierade råvaror som kan orsaka allergiska reaktioner även i små mängder om de sprids till livsmedel.

Leverantörens/odlarens ansvar

I de fall transport beställs i Lantmännens regi så kallad Gårdshämtning, krävs inga åtgärder utan Lantmännen ansvarar för att transportören uppfyller gällande regler.

Om du själv anlitar en transportör för transport av spannmål måste du först försäkra dig om att transportören är registrerad som både livsmedels- och foderföretagare samt att våra GTP krav uppfylls då din vara transporteras. Det gör du enklast genom att överlämna en kopia på denna information till transportören. Lantmännen förbehåller sig rätten att utföra stickprovskontroller att transportererna uppfyller gällande GTP-regler. Om det uppstår avvikelser eller reklamationer som kan härledas till den transportör du anlitat blir du som leverantör till Lantmännen kontaktad.

Förenklade regler för traktor och vagn från egen gård

För att förhindra att varan förorenas med t.ex. jord, gödsel, glas, andra oönskade ämnen, mikrober eller mögel från gamla rester vilket kan leda till toxinbildning ska alla vagnar och containrar som används för transport av varan, både inom gården och från gård till kund, ha rengjorts före användning.

Om vagnarna används för annat än spannmål ska rengöringsåtgärder följa kraven i detta dokument, se Rengöring av alla fordon, Lösa varor. Uppgifter om transporter samt genomförda rengörings- och saneringsåtgärder sedan minst ett år tillbaka ska dokumenteras i en journal som ska finnas tillgänglig på gården.

Här några också några exempel på vad som gäller:

Leverans av spannmål – Torr rengöring efter lossning genom blåsning, borstning, dammsugning. Räcker inte detta kan vatten och rengöringsmedel lämpligt att användas vid rengöring i livsmedelsindustri användas.

Transport av mineralgödsel – Rengöring med vatten, räcker inte det används rengöringsmedel.

För att minimera risken för spridning av flyghavre och att varan utsätts för nederbörd, skadedjur etc ska varan täckas med presenning i samband med transport.

Transportörens/chaufförens ansvar

Transportörer ska:

- Känna till och följa lagkrav
- Uppfylla Lantmännens leverantörsuppförandekod
- Följa de föreskrifter som gäller för Lantmännens anläggningar.
- lämna information och dokumentation till kunden såsom digital leveransförsäkrans
- Kontrollera och rengöra fordonet i den omfattning och på det sätt som beskrivs i detta dokument
- Hantera de produkter som lastas på bilen så att de inte förändras under transport och lossning
- Olika produkter ska hållas åtskilda för att undvika korskontamineringar
- Skadedjursangrepp i samband med transport ska förhindras
- På flakbilar ska lastutrymmen alltid vara täckta. Detta gäller även när lastutrymmet är tomt. Presenningar som används för detta ändamål ska vara torra och rena också på insidan.
- Alltid ha dokumentation över de fem senaste transportuppdragen (hygienjournal som innehåller datum, varuslag, uppdragsgivare, rengöring etc) i fordonet.
- Datum för rengöring och användning av rengöringsmedel ska journalföras
- Alla journaluppgifter ska arkiveras hos transportören och finnas tillgängliga under fem år.

Kontroll och rengöring av fordon

Kontroll av fordon

Kontroll och rengöring är viktigt för att förhindra att produkternas kvalitet försämras, undvika sammanblandningar av olika produkter samt undvika smittspridning mellan gårdar.

Före lastning ska fordonets yttre, inklusive chassi, vara fritt från alla synliga rester av tidigare leverans. Efter våt rengöring kontrollera att lastutrymmet är torrt. Om inte så är fallet ska lastutrymmet torkas.

Före lossning ska vatten på kapellet samt snö och smuts på bilen avlägsnas i görligaste mån.

Rengöring av alla fordon

Fordon ska utvändigt alltid hållas väl rengjorda.

Främmande ämnen skall ingå som en del av transportörens riskvärdering. Det skall finnas rutiner för att kontrollera och minimera förekomsten av ämnen som hårdplast och glas. Det skall framgå vad som ska göras om glas eller hårdplast går sönder och vad som krävs för att godkänna det berörda området eller åtgärder som ska utföras.

I avsnittet Rengöringsmetoder för bulk, tank och flakbilar beskrivs metoder för rengöring efter olika typer av laster (A till E). All rengöring ska dokumenteras i en hygienjournal och sparas i 5 år.

Lösa varor

Beskrivning av vilka krav på rengöring som gäller efter transport av olika produkter.

Vad som gäller efter transport av produkter som inte finns i denna lista kan sökas på International Database Transport for Feed www.icrt-idtf.com eller kontakta din ordinarie kontaktperson på Lantmännen.

Kategori	Produkter - exempel	Rengöringskrav, nivå Se även särskilt avsnitt
1. Mycket hög risk, ej tillåtna produkter	Radioaktiva material	Inte relevant
1. Mycket hög risk Varor som ej får ha förekommit de fem senaste lasterna Produkterna kräver rengöring och godkännande före lastning Ska kunna styrkas i transportjournal	<p><u>Vissa animaliska produkter</u> - Bearbetat animaliskt protein, blodprodukter, hydrolyserat protein, dikalciumfosfat och tri kalciumfosfat av animaliskt ursprung samt gelatin från idisslare</p> <p><u>Andra produkter från djur</u> - Slaktavfall, (inkl fisk, musslor, alger och benmjöl) - Köttmjöl</p> <p><u>Gödselmedel</u> - Gödsel från djur</p> <p><u>Andra ämnen</u> - Metallspån och svarvresten - Flygaska - Asfalt och koks - Hushållsavfall - Obehandlat matavfall - Löst lastat kemiskt betat utsäde</p> <p>- Mineralolja, bensin och smörjmedel - Asbest och material med asbestinnehåll</p> <p>- Returglas - Alumette - Glaskross</p> <p>- Trädgårds/plantjord som blandats med gödsel från djur - Minerallera som används för avgiftning - Röt slam</p>	<p>D eller specifik rengöring</p> <p>Efterföljande extern kontroll enligt E</p>
2: Mikrobiologiskt kontaminerat material (t.ex. salmonella) eller produkter med tecken på förruttnelse	<p>- Biologiskt förorenade produkter, med t.ex. salmonella eller förrådsskadedjur - Produkter som kan innebära en hygienisk risk - Efter transport av returfoder eller efter flyttning av foder på gård - Returförpackningar</p>	<p>Efter lossning: A+D (dimning)</p> <p>Rester efter rengöring: B+D</p> <p>Lukt eller rester efter rengöring: C+D</p>

<p>3. Produkter med kemisk och/eller fysikalisk risk</p>	<p><u>Gödselmedel</u> - Mineralgödsel</p> <p><u>Produkter som innehåller jord</u> - Jord - Trädgårdskompost - Otvättade rotfrukter (t ex betor, potatis)</p> <p><u>Bränsle</u> - Kol</p> <p><u>Andra ämnen</u> - Kemikalier - Metallskrot - Vägsalt - Cement - Osläckt kalk - Magnesiumoxid - Oljor och fetter för annan användning än foder</p>	<p>Efter lossning: B Lukt eller rester efter rengöring: C</p>
<p>4. Neutrala material</p>	<p><u>Foder eller livsmedel</u> - Foder och foderråvaror - Foderråvaror innehållande GMO - Livsmedelsråvaror - Spannmål - Trindsäd - Fodertillsatser - Foderkalk - Koksalt - Hö, halm - Malt</p> <p><u>Jordprodukter</u> - Jord och ren sand</p> <p><u>Andra produkter</u> Träpellets Frö Returpapper Plast Gips Förpackade produkter*</p>	<p>Efter lossning: A Rester efter rengöring: B Lukt eller rester efter rengöring: C</p> <p>* Om kemiskt betat utsäde kommer ut i lastutrymmet ska detta inspekteras av Lantmännen innan annan vara lastas</p>
<p>4. Neutrala feta material</p>	<p>- Vegetabiliska fetter och oljor</p>	<p>Efter lossning: A Rester efter rengöring: B Lukt eller rester efter rengöring: C</p>
<p>4. Vissa animaliska produkter (som ej ingår i Kategori 1 eller 2)</p>	<p>- Gelatin från icke-idisslare - Animaliskt fett* - Foder som innehåller dessa produkter - Foder med fiskmjöl</p>	<p>Efter lossning: A Rester efter rengöring: B Lukt eller rester efter rengöring: C</p> <p>* Animaliskt fett: A+C</p>

4. Utsäde som innehåller jordbakterier (ex. Cedomon)	Löst lastat	C
4. Spannmål som innehåller stinksot	Löst lastat	C
4. Allergener Varor som ej får ha förekommit den senaste lasten före transport av kvarnvara Vissa kunder har istället krav på att bilarna ska tvättas invändigt efter leverans av allergener och innan de får köra kvarnvara. Tvättningen ska då utföras på en auktoriserad biltvätt och ett tvättintyg ska kunna visas upp på begäran vid mottagning. Lantmännen informerar om vilka transporter som har detta krav i samband med bokning.	Soja, lupin, senap	B om kvarnvara ska lastas
Varor som ej får transporteras direkt efter rengöring D. Rengöring med avslutande desinfektion eller dimning	Ekologiska råvaror (KRAV)	

Rengöringsmetoder för bulk, tank och flakbilar

Dessa rengöringskrav gäller före transport av både förpackade och lösa varor.

Rengöringsplatsen ska ha både spolplatta och möjlighet att samla upp avfall och använda kemikalier.

Torr rengöring ska alltid göras före tvätt och desinfektion.

A. Torr rengöring

Efter transport av torra neutrala produkter, kategori 4, är torr rengöring en tillräcklig åtgärd och att föredra både ur praktisk och mikrobiologisk synpunkt.

Torr rengöring innebär att fordonets lastutrymme och lossningsutrustning rengörs efter lossning genom dammsugning, avblåsning eller borstning. Ny okulär besiktning ska göras efter åtgärderna. Om den torra rengöringen inte når tillfredställande resultat ska rengöringen kompletteras med rengöring enligt B eller C.

B. Rengöring med vatten

Rengöring med kallt eller varmt vatten är nödvändig efter transport av fuktiga eller klibbiga produkter, skadliga kemikalier och då nivå A inte ger tillfredställande resultat. Den görs bäst med högtryckstvätt. På flak används helst ett platt munstycke och minst 25 bars tryck.

Lastutrymmet ska torkas upp noga antingen genom att fordonet ställs undan i torrt ventilerat utrymme för att självtorka eller genom att blåsa det torrt med hetluftstork eller torka genom trycksättning i bulkbilar.

Om resultatet inte är tillfredställande görs rengöring enligt C.

C. Rengöring med vatten och rengöringsmedel

Rester av proteinrika eller feta produkter kan kräva rengöringsmedel. Före användning av rengöringsmedel tas synliga rester bort. Vattnet ska vara varmt, men inte över 60°C. Rengöringsmedlet ska vara lämpligt för utrustning som används för livsmedelshandling, bör även vara miljömärkt och medium till starkt alkaliskt. Doseringen ska göras enligt tillverkarens rekommendationer.

Lastutrymmet ska torkas upp noga antingen genom att fordonet ställs undan i torrt ventilerat utrymme för att självtorka eller genom att blåsa det torrt med hetluftstork eller torka genom trycksättning i bulkbilar.

D. Rengöring med avslutande desinfektion eller dimning

In- och utvändigt desinfektion ska utföras efter transport av produkter i Kategori 2, produkter med smittrisk. Utvändigt desinfektion ska också utföras efter leverans till smittad gård då det beslutas av utredande veterinär. När desinfektion är nödvändig rengörs först med vatten enligt B eller C.

Invändigt - lastutrymme och andra delar som kommit i kontakt med varan t ex lock, rör och slangar.

Utvändigt - hjul, hjulhus, underrede, fotsteg, slangar samt gummimattan på förarplatsen. Ett alternativ till det senare är att byta mattan.

Det finns preparat för olika ändamål.

Datum: 2022-09-14

1. Sanering efter salmonella

För salmonellasanering rekommenderar Lantmännen:

- 1: a hand DesiDos
- 2: a hand Vircon S

Medlen ska användas enligt leverantörens anvisningar.

Observera att: Lastutrymmet ska sköljas med vatten efter avslutad desinfektion

2. Sanering efter förrådsskadedjur

Under perioden november-mars, då temperaturen understiger + 8 grader C, ska rengöring ske med tryckluft på lastbärare (lastutrymme, chassi, hjulhus samt andra delar som kan ha kommit i kontakt med varan).

Då temperaturen överstiger + 8 grader C och övriga tider på året måste kemisk dimning utföras med pyrethroid av person från ackrediterad saneringsfirma.

Lantmännen har avtal med saneringsföretag och kan i förekommande fall förmedla kontakt. Lämpligt preparat kan vara Bayer Aqua Py. Observera att karenstid för all dimning är 24 timmar, varför fordonet inte kan användas under denna tid.

Rengöringen verifieras i hygienjournal och signeras av den som utfört rengöringen (tex. chaufför, tvätt- eller saneringsfirma).

3. Övrig sanering

Övrig sanering sker efter att transport skett med ex. returförpackningar. De medel som Lantmännen rekommenderar är:

- DesiDos
- Virkon S

Preparaten ska användas enligt leverantörens instruktioner.

Observera att:

Lastutrymmet ska sköljas med vatten efter avslutad desinfektion

E. Rengöring och oberoende kontroll

Rengöring ska ske enligt C eller D beroende på vilken produkt som transporterats. Rengöring enligt D fordras efter transport av organiskt material (gödsel från djur, slakteriavfall, rötslam, matavfall etc.)

Fordonet ska inspekteras av en oberoende behörig kontrollant, dvs. en person som är anställd av ett certifieringsföretag eller motsvarande som är ackrediterad enligt ISO 17020, EN 45011 eller ISO 9001. Kontroll av lastningsutrymme ska ingå i det ackrediterade scoopet. Kontrollanten ska utfärda ett intyg som bekräftar att lastutrymmet kan användas för transport av livsmedel.

Beroende på vilken produkt som transporterats och resultatet från inspektionen kan en hygienisk undersökning krävas före godkännandet.